

Panium - Beş Numara

Senin Halkının Soyguncuları: Kehanette Roma'nın Yücelişi ve Düşüşü

Jeff Pippenger

2025-03-05

Daniel Kitabı, 2. bölümdeki metal heykelden 11. bölümdeki krallar arasındaki karmaşık çatışmalara kadar görümlerinin tümüne işleyen tekrar ve genişletme ilkesini dokuyarak olağanüstü bir peygamberlik anlatısını gözler önüne serer. Bu çerçevede ikna edici bir tez ortaya çıkar: MÖ 31'deki Aktium Savaşı, MÖ 30'da Mısır'ın düşüşüyle sonuçlanarak, Daniel 11:25 ve 26'nın kilit bir gerçekleşmesi olarak öne çıkar ve putperest Roma'nın 360 yıllık egemenliğinin başlangıcını işaretler.

Daniel 11, Büyük İskender'in MÖ 323'teki ölümünün ardından imparatorlukların yükselişi ve düşüşüyle başlar. Ancak 14. ayete gelindiğinde bir değişim yaşanır. MÖ 200 dolaylarında, III. Antiokhos (Magnus) çocuk kral V. Ptolemaios'a karşı Panium Savaşı'na hazırlanırken, Roma sıradan bir seyirci olarak değil, "halkının haydutları" olarak devreye girdi. Helenistik çalkantı ortamında Mısır'ın buğday tedarikini güvence altına alma kaygısıyla, Roma İkinci Makedonya Savaşı (MÖ 200-197) sırasında nüfuzunu ortaya koyarak peygamberlikteki rolünün zeminini hazırladı.

Roma'nın Yahudiler üzerindeki hakimiyeti

MÖ 63'e geldiğimizde, 16. ayet, Pompeyus'un Yeruşalim'i basıp Kutsalların Kutsalı'na girerek ve "şanlı ülke" üzerinde Roma egemenliğini ilan ederek yerine gelir. Buradan itibaren 17–22. ayetler bir dizi Roma şahsiyetini izler: Pompeyus'un doğu seferleri; Jül Sezar'ın fetihleri ve MÖ 44'teki suikastı; Luka 2:1'de anılan, vergiler koyan ve MS 14'te sona eren Augustus Sezar'ın saltanatı; ve "antlaşmanın önderi"nin kırıldığı MS 31 yılında Mesih'in çarmıha gerilişi döneminde hüküm süren Tiberius. Yeruşalim'de Pompeyus'tan, MS 70'te Yeruşalim'de Titus'a uzanan bu peygamberlik çizgisi, Tanrı'nın halkı üzerindeki Roma egemenliğinin çizgisini ortaya koyar.

Bir Romalı generalin tapınağı kirletmesiyle başlayıp bir Romalı generalin tapınağı yıkmasıyla sona eren bu çizgi, Alfa ve Omega'nın imzasını ortaya koyar. Kirletmeyle başlayıp yıkımla biten bu tarihsel çizgi, kendisi hakkında, "Bu tapınağı yıkın, ben de üç günde onu ayağa kaldıracam" diyenin kirletilmesini ve yok edilmesini de içerir. Gerçek, İbrani alfabesinin birinci, on üçüncü ve son harfinden oluşur. Pompey ile başlayıp Titus ile biten çizgi, ortadaki bir tapınak yıkımını da içerir; bu yıkım, üç çarmıhtan ortadakiyle temsil edilir; bu çarmıhlar, Mesih'in antlaşmayı teyit etmek için geldiği haftanın tam ortasında dikilmişti. On altıdan yirmi ikiye kadar olan ayetler, gerçeğin imzasını taşıyan peygamberî bir çizgiyi temsil eder. Ayetlerin ortaya koyduğu tarih içinde birkaç önemli peygamberî çizgi daha vardır, ancak çizginin başlıca teması Roma'nın Yahudiler üzerindeki hâkimiyetidir.

İttifaklar ve Antlaşmalar

23. ayet, MÖ 161-158 yıllarına geri dönerek, Yahudilerin Yahuda Makabi önderliğinde Roma ile bir ittifak kurdukları (1 Makabiler 8) dönemi "tekrar eder ve genişletir". Bu, Roma'nın seleflerinden farklı olan benzersiz imparatorluk kurma stratejisini—antlaşmalar ve ittifaklar yoluyla fetih yöntemini—vurgular. 24. ayet ise bu safhayı, Roma'nın "bir süre için bile kalelerden planlarını kurgulayacağını" belirterek tamamlar.

Onunla bir antlaşma yapıldıktan sonra hilekârca davranacak; çünkü yükselip az sayıda insanla güçlenecek. Eyaletin en bereketli yerlerine bile barış içinde girecek; babalarının da dedelerinin de yapmadığını yapacak; ganimeti, yağmayı ve serveti aralarında dağıtacak. Evet, bir süre için müstahkem yerlere karşı planlar yapacak. Daniel 11:23, 24.

Bir süreliğine

"Against" olarak çevrilen kelime, "from" kelimesi olarak anlaşılabilir. Roma, tasarılarını "from" diye önceden bildirir. Ayetteki "from" kelimesi, imparatorluğun siyasi ve askeri kalbi olan Roma şehrini stratejilerinin üssü olarak işaret eder. "Zaman" kehanet açısından 360 yıldır; Actium'dan sonra MÖ 30'da Mısır'ın düşmesiyle başlar ve Konstantin'in Roma'yı bırakıp Konstantinopolis'e taşındığı 330 yılında sona erer.

25. ve 26. dizeler doğrudan Aktium'un kendisine odaklanır.

Ve büyük bir orduyla güneyin kralına karşı gücünü ve cesaretini toplayacak; güneyin kralı da çok büyük ve güçlü bir orduyla savaşa kışkırtılacak; ama dayanamayacak, çünkü ona karşı planlar kuracaklar. Evet, onun sofrasından yiyenler onu yok edecek; ordusu sel gibi sürüklenip gidecek ve birçokları öldürülerek düşecek. Daniel 11:25, 26.

MÖ 31'de, Roma'yı "kuzeyin kralı" olarak temsil eden Octavian, "güneyin kralı" olan Kleopatra'nın Mısır'ına karşı büyük bir deniz savaşında kuvvetlerini seferber etti. Antonius ve Kleopatra'nın "çok büyük ve güçlü ordusu" tökezledi; stratejik "düzenler" (Agrippa'nın taktikleri), Antonius'un müttefiklerinin ihanetleri ve saf değiştirmeleri ile Kleopatra'nın savaş ortasındaki geri çekilişi yüzünden bozguna uğradı. MÖ 30'a geldiğinde Mısır bir Roma eyaletiydi ve bu, putperest Roma'nın tartışmasız egemenliğini başlattı. MÖ 30'dan 330'a uzanan bu 360 yıllık dönem, Roma'nın üstünlüğünün başlangıçtaki kalesinde merkezlenmesiyle örtüşür; Konstantin'in hamlesi, Daniel 8:11'in önceden bildirdiği gibi, bu kaleyi "yıkı".

Evet, kendini ordunun önderine kadar yüceltti; onun tarafından günlük sunu kaldırıldı ve tapınağının yeri yıkıldı. Daniel 8:11.

Konstantin, Konstantinopolis uğruna Roma şehrini gözden çıkarınca, Roma'da papalık kilisesinin Roma'nın temsil ettiği otorite makamını devralmasına imkân veren bir güç boşluğu bıraktı. Bu eylem, Vahiy on üçüncü bölümün ikinci ayetini yerine getirdi.

Gördüğüm canavar bir pars gibiydi; ayakları ayının ayakları gibiydi, ağzı ise aslanın ağzı gibiydi. Ejderha ona gücünü, tahtını ve büyük yetki verdi. Vahiy 13:2.

Daniel kitabının 8. bölümünde, her ikisi de "kutsal yer" diye çevrilen iki farklı İbranice sözcük, Daniel kitabındaki kutsal yer anlatısını ayırt eder. Daniel kitabı, Mesih ile Şeytan arasındaki bir

savaşı, Mesih'in ve Şeytan'ın yeryüzündeki temsilcileri aracılığıyla resmeder. Daniel'in başında, Şeytan'ın yeryüzündeki temsilcisi olan Babil Yeruşalim'i fetheder; on birinci bölümün kırk beşinci ayetinde ise Yeruşalim Babil'i fetheder. Yeruşalim kenti ile Babil kenti tarafından temsil edilen krallıklar "güç kaleleri"dir. Babil ve Yeruşalim kentleri hem güç kalesidir hem de ikisinin de kentin içinde kendi tapınakları vardır. Pantheon tapınağı Roma kentindedir ve peygamberlik anlatısında bunun karşılığı Yeruşalim'deki tapınaktır. Babil ve Roma kenti, Yeruşalim'in taklitleridir.

Daniel 8'de iki İbranice kelime vardır: 11. ayette "miqdash"; burada küçük boynuz (putperest Roma), Konstantin 330'da taşındığında, "mabetinin yeri"ni (Roma şehri) yere indirir. Diğer kelime 13 ve 14. ayetlerde "qodesh"tir; burada Tanrı'nın mabedi 2300 gün sonra arındırılmayı bekler. Her iki kelime de "mabet" olarak çevrilse de, "miqdash" hem Tanrı'nın kalesini hem de putperest bir kaleyi ifade edebilir; oysa "qodesh" Kutsal Kitap'ta yalnızca Tanrı'nın mabedini ifade etmek için kullanılır.

Daniel 11:31'de, "güç mabedi" (Roma şehri), barbarlar ve Vandallar Roma'ya savaşı getirince kirletilir. Ayetteki "kollar" 496'da Klovis ile başladı ve Ostrogotların şehirden çıkarıldığı 538'de papalık Roması tam anlamıyla egemen konuma gelene kadar sürdü.

Aktium'dan başlayan kehanet çizgisi 330'un ötesine uzanır. 30. ayetteki "Kittim'in gemileri", 455'te Roma'yı yağmalayan ve Batı Roma'nın çöküşünü işaret eden Genserik komutasındaki Vandalları tanımlar. Ardından Papalık Roma yükselir; 538'den 1798'e kadar, yani 1260 yıl hüküm sürer; ta ki Napolyon'un Generali Berthier, VI. Pius'u ele geçirerek "ölümcül yarayı" vurana kadar. MÖ 30'dan 330'a uzanan putperest Roma'nın 360 yılı, Papalık Roma'nın 1260 yılını yansıtır; her ikisi de üçüncü bir engelin (Mısır, Ostrogotlar) düşmesiyle başlar.

Modern "kuzeyin kralı" 40. ayette ortaya çıkar. 1989'da papalık, Reagan'ın ABD'siyle (savaş arabaları, gemiler ve atlılar olarak simgelenen) gizlice ittifak kurarak "güneyin kralı" olan SSCB'yi (ateizm/Komünizm) devirir. 41. ayet, papalığın "şanlı diyarı" fethederek Protestan ABD'yi Katolik ABD'ye dönüştürdüğünü belirtirken, 42 ve 43. ayetler, Mısır tarafından temsil edilen Birleşmiş Milletler'in, Birleşmiş Milletler (ejderha), Vatikan (canavar) ve Amerika Birleşik Devletleri'nden (yalancı peygamber) oluşan üçlü bir birliğe boyun eğdiğini ve dünyanın Armageddon'a sürüklendiğini belirtir. 45. ayet, bu gücün sonunu "yardım edecek kimse olmadan" öngörür; yarısı kırk birinci ayette iyileştirilir, ancak kaderi kırk beşinci ayette mühürlenir.

MÖ 31'deki Actium, 25 ve 26. ayetlerin odağıdır ve Roma'nın 360 yıllık hükümlerini kendi mabet-kalesinden başlatır. On dördüncü ayeti bir çekince olarak alarak, on altıncı ayetten otuz birinci ayette papalık Roma'ya geçişe kadar anlatılan putperest Roma hikâyesi, putperest Roma'nın eksiksiz hattını oluşturur. Bu hat üç bölüme ayrılır. On altıncıdan yirmi ikinci ayete kadar olan bölüm, Roma'nın antik İsrail üzerindeki egemenlik hattıdır. Yirmi üçüncü ve yirmi dördüncü ayetler, Roma'nın askerî güçle birlikte ittifaklar ve antlaşmalar yoluyla fethederken başvurduğu imparatorluk kurma işini tanımlar. Yirmi dördüncü ayetten otuz birinci ayetteki son ifadeye kadar olan kısım, Roma'nın kendini yücelttiği ve ardından bir düşüşün geldiği bir dönemi temsil eden iki parçalı bir hattır.

“Belirlenen zaman”, 330 yılında 360 yıllık dönemin tamamlanmasıdır. Yirmi yedinci ayetten otuz birinci ayetin son ifadesine kadar olan bölüm — ıssızlaştıran iğrençlik olarak temsil edilen papalık gücünün 538 yılında ne zaman tahta çıkarıldığını belirten — putperest Roma'nın üç yüz altmış yıllık mutlak egemenlik dönemi bağlamındaki tarihidir; bunu iki yüz sekiz yıllık kademeli bir çöküş izler.

Bu nedenle, yirmi dördüncü ayetin "zamanı" MÖ 31'de güney kralının, kuzey kralının egemenlik alanına eklenmesiyle başlar ve 330 yılında kuzey kralının doğu ve batı olarak bölünmesiyle sona erer. 330'dan 538'e kadar putperest Roma giderek dağılır. Putperest Roma'nın çöküşünün çeşitli aşamalarıyla bağlantılı çeşitli peygamberlik tanımlamaları, peygamberlik öğrencisinin Tanrı'nın peygamberlik sözünü tanımasına imkân veren peygamberlik çıpalarıdır. Daniel on birinci bölümün on dördüncü ayetinin yerine gelişinde Roma görümü doğrular ve bunu yapma yollarından biri de kendi düşüşü aracılığıyla. Ayet şöyle der: "Halkının yağmacıları da görümü doğrulamak için kendilerini yüceltecek; ama düşecekler."

Roma, Chittim'in gemileri tarafından saldırıya uğradığında ve ardından güneye saldırdığında, bu ne ilki gibi ne de sonuncusu gibiydi; çünkü buradan itibaren Roma gücünün düşüşü tasvir edilmektedir. Vahiy kitabının sekizinci bölümünde yer alan yedi borazanın ilk dördü, nihayetinde Batı Roma'yı 476 yılı itibarıyla sona erdiren dört büyük gücü özellikle tanımlar. Senin halkının yağmacıları kendilerini yüceltip sonra düştüklerinde görüm tesis edilir. Peygamberlik görümü, Roma'nın düşüşü çerçevesi üzerinde resmedilmiştir. Batılı pagan Roma'nın düşüşü 330'dan 538'e kadar sürdü. Papalık Roma'sı 1798'de düştü. Beşinci ve altıncı borazanların tarihçesinde, Doğu Roma 1453'te Osmanlı Türklerine düştü. Bu üç düşüş, senin halkının yağmacıları tarafından tesis edilen görümün bir parçasıdır.

Ayet şöyle der: "Ayrıca, halkının yağmacıları görümü tesis etmek için kendilerini yüceltecekler; fakat düşecekler." MÖ 31'den 330'a kadar putperest Roma, dünya üzerindeki üstünlüğünde "kendini yüceltti". 330'dan 538'e kadar putperest Roma, Tanrı'nın tapınağına oturup kendisini Tanrı ilan edecek olan günah adamına yer hazırlamak için geri düştü. 538'den 1798'e kadar papalık gücü "kendini yüceltti" ve 1798'de düştü. MÖ 31'den 330'a kadar Batı Roma, Roma İmparatorluğu'nun merkezi olduğunu "yüceltti" ve 330'dan 476'ya kadar düştü. 330'da Konstantin, Konstantinopolis'in Doğu Roma'nın merkezi olduğunu "yüceltti" ve 1453'te Doğu Roma düştü. Roma'nın çeşitli temsillerinin dönemlerinin her biri, Roma'nın yüceldiği bir dönemi, ardından da onun düşüşünü gösteren bir dönemi barındırır; çünkü "halkının yağmacıları görümü tesis etmek için kendilerini yüceltecekler; fakat düşecekler."

“Soyguncular” olarak çevrilen İbranice kelime, kökün birincil anlamı olan “yarıp geçmek” ya da “bozmak” ile daha yakından örtüştüğü için “yarıp geçenler” diye çevrilmesi daha uygundur; zira “soyguncular” salt hırsızlığı ima eder. Bu terim, yalnızca mal çalmak değil, sınırları, yasaları ya da ahitleri ihlal edenleri ima eder. Kutsal Kitap kehanetinde yarıp geçen olan Roma'dır; her ne kadar on dördüncü ayette “soyguncular” diye çevrilmiş olsa da. Daniel kitabının ikinci bölümünde Roma demir krallıktır, ve yedinci bölümde de dördüncü canavar yine Roma'dır.

Bundan sonra gece görümlerimde şunu gördüm: İşte, korkunç ve dehşet verici, son derece güçlü dördüncü bir canavar; büyük demir dişleri vardı. Yutup parçaladı, geri kalanını ayaklarıyla çiğnedi. Kendinden önce gelen bütün canavarlardan farklıydı; on boynuzu vardı. Daniel 7:7.

Dördüncü canavar—ki bu Roma’dır—"demir" dişlere sahiptir, çünkü ikinci bölümde demir olarak temsil edilen aynı dördüncü krallıktır. Yedinci ayette Roma’nın dördüncü canavarı "parça parça eder" ve parça parça ettiğinde "kalanı ayaklarıyla çiğnedi." Roma’nın canavarı demir krallıktır ve parça parça etme ile kalanı çiğneme özelliği zulüm eylemini temsil eder. Eski İsrail’e uğratan zulüm bir "işaret"ti.

Üstelik, Tanrın Rabbin sesini dinlemediğin, sana buyurduğu buyruklarını ve kurallarını tutmadığın için, bütün bu lanetler senin üzerine gelecek, seni kovalayacak ve yok oluncaya dek seni yakalayacak. Ve bunlar senin üzerinde ve soyunun üzerinde sonsuza dek bir işaret ve bir ibret olacak. Çünkü her şeyin bolluğu içinde Tanrın Rab’be sevinçle ve yürek sevinciyle hizmet etmedin; bu nedenle Rab’bin sana karşı göndereceği düşmanlarına açlıkta, susuzlukta, çıplaklıkta ve her şeyin yokluğunda hizmet edeceksin; boynuna demir bir boyunduruk geçirecek, seni yok edinceye dek. Rab, sana karşı uzaktan, yeryüzünün uçlarından, kartal gibi hızla uçan, dilini anlamayacağın bir ulus getirecek; çehresi sert bir ulus; yaşlıya saygı göstermeyen, gence lütuf etmeyen. Yasa’nın Tekrarı 28:45-50.

Eski İsrail’in isyanları nedeniyle başlarına gelen lanetler, "bir işaret ve bir ibret, ve senin soyun üzerinde sonsuza dek"tir. Lanet, "sert yüzlü bir ulus" aracılığıyla onların üzerine getirilecekti. Yedinci bölümde "parçalara ayıran ve geriye kalanı ayaklar altında çiğneyen" demir dişli canavar, aynı zamanda İskender’in krallığının bölünmesinden ortaya çıkan dördüncü krallıktır ve tıpkı Tesniye’de Musa ile olduğu gibi, o krallık, dili eski İsrail’in anlamayacağı bir ulustur. Daniel’in sekizinci bölümündeki Roma krallığı, sert yüzlü ve farklı bir dil konuşan bir ulustur.

Şimdi, o kırıldı ve onun yerine dört tanesi yükseldi; o ulustan dört krallık yükselecek, ama onun gücüyle değil. Ve onların krallıklarının son döneminde, isyankârların günahı doruğa ulaştığında, sert çehreli ve muammalı sözleri anlayan bir kral ortaya çıkacak. Daniel 8:22, 23.

"Senin halkının yağmacıları (kırıp-geçirenleri)" görünümü doğrular; kendilerini yüceltirler ve düşerler. Dördüncü demir krallık, kendisini yüceltirken en üstün biçimde hüküm süren putperest Roma idi; fakat onun nihai düşüşü, görünümü doğrulayan peygamberî bir özellik hâline geldi. Tanrı’nın halkını zulüm yoluyla çiğnedikleri için "kırıp-geçirenler"dir.

Bu incelemeye bir sonraki makalede devam edeceğiz.